

Číslo týdne: **3. místo**

Na jedné z nejprestižnějších kuchařských soutěží světa International Catering Cup v Lyonu získali Češi na konci ledna bronz. Na snímku šéfkuchaři reprezentanti Radek David (vlevo) a Jan Horký (vpravo), uprostřed kouč týmu Petr Hajný.

UDÁLOSTI

ZAZNĚLO na Rádiu Impuls

- Americké a německé tanky pro Kyjev můžou Ukrajině pomoci k postupu v bojích. Myslí si to odborník na bojová vozidla **Jiří Chaloupka**. Přestože má ruská armáda k dispozici větší množství tanků, v dílčích bojích mají navrch právě ty západní. „Dá se říct, že v noci dál vidí a dál také dostřelí. To znamená, že se i trefí na větší vzdálenost. Munice je celokovová, zatímco u ruského tanku je dělená, to znamená s nižší účinností,“ vysvětlil na Impulsu.
- Obědy v restauracích dál zdražují. Průměrně teď stojí zhruba 180 korun. Je to asi o třicet korun víc než na konci roku 2021. Nejdražší obědy jsou v Praze, kde už jejich průměrná cena přesáhla 200 korun. „Praha se chová jinak než zbytek Česka. V hlavním městě na podzim tohoto roku může oběd stát klidně 250 korun,“ prohlásil na Rádiu Impuls **Luboš Kastner**, který zastupuje restaurátory v Asociaci malých a středních podniků a živnostníků.

Unikátní lidské oči

V přírodě má všechno svůj evoluční důvod. I výjimečnost lidského oka, které je úplně jiné, než mají ostatní savci.

Máme různě zbarvené oční duhovky. Hnědé odstíny má 79 % lidí na světě, 19 % má oči modré či šedé a 2 % lidí zelené. Všichni první Homo sapiens před 300 tisíci let v Africe měli ale oči hnědé. Jsou lépe chráněné před sluncem, protože díky tmavé pigmentové vrstvě se do nich dostane méně světla. Jiné barvy duhovky vytvořily mutace genů, jež ovlivňují produkci „hnědého“ melaninu, až mnohem později. Třeba první modrooký člověk žil podle dánského profesora Hanse Eiberga z Kodaňské univerzity před 10 tisíci lety na území dnešní Ukrajiny, Turecka či Afghánistánu. Tím, co člověka odlišuje nejvíce, je ovšem oční bělmo (skléra). U drtivé většiny zvířat je skléra tmavá, aby je oči neprozradily kořisti, kterou chtějí ulovit, či naopak predátorovi, který by mohl sežrat je. U člověka má ovšem jasně bílou barvu. A je vidět vždy, když je oko otevřené, což je zvládnutě i malou duhovkou. Ta ve srovnání s jinými zvířaty zabírá výrazně menší část viditelného povrchu oka, což umožňuje lépe čist směr pohledu a komunikovat očima. Ostatně evoluční biologové soudí, že důvodem, proč se tak oko už u našich poloopičích prapředků vyvinulo, byla právě komunikace s ostatními členy tlupy (jiní obratlovci vnímají pohled z očí do očí jen jako hrozbu či výzvu k boji). „Řeč očí“ využívali po drtivou část své historie, trvající 2,5 milionu let, i lidé (rod Homo). První slova (ještě ne věty) začaly před 150 až 200 tisíci lety používat až druhy Homo sapiens a neandertálci, pocházející ze společného předka. „Dnešní“ řeč se u nich vyvinula před 45 až 50 tisíci lety. Ale i potom zůstala komunikace pomocí očí důležitá. Třeba při lovu na sebe nemohli volat, to by kořist pláchl. A díky viditelnosti svého bělma si dokázali při pohledech z očí do očí leccos předat, naznačit. Prokázala to teď i studie univerzity v německé Kostnici. Porovnávala schopnost lidí a šimpanzů (našich nejbližších příbuzných) rozlišovat směr pohledů očí. Co zjistila? Jak lidé, tak šimpanzi rozlišují směr lidských pohledů lépe než těch šimpanzích, zejména při snížené viditelnosti. A zatímco šimpanzi mezi sebou komunikují natočením hlavy, člověk odhaduje směr pohledu podle bělma. Ostatně pro nemluvířata je „řeč očí“ spolu s pláčem hlavní způsob komunikace s matkou dodnes.

-čáp-, -tm-

metro nás baví

Duchové z hor

Krakonoše, pána krkonošských hor (v televizní pohádce ho hrál František Peterka, na snímku), znají všichni. Kdo ale vládne v Jeseníkách nebo Orlických horách? V pátečním vydání deníku Metro se dočtete, kteří vládci, duchové a ochránci nad vámi drží stráž během zimních radovánek na horách nebo na výletech po Česku. Seznámíte se třeba s duchem Niklem, kterému pomáhají čerti, s princeznou Kačenkou, která během léta přebírá vládu po Rampušákově, nebo zjistíte, kdo sídlí v kamenném moři na vrchu Muchově v Jizerských horách. A příště, až vyrazíte za krásami české přírody, možná jejich kouzelnou moc opravdu pocítíte. Více na stránkách metro.cz.